

Ruiz Rivera proti Švýcarsku, rozsudek ze dne 18. 2. 2014

Stěžovatel: Ruiz Rivera

Žalovaný stát: Švýcarsko

Číslo stížnosti: 8300/06

Datum: 18.02.2014

Článek Úmluvy: čl. 13

čl. 5 odst. 1

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: detence osoby duševně nemocné, detence/zajištění/zbavení svobody, duševně nemocné osoby, osobní bezpečnost, procesní záruky soudního přezkumu, zákonnost zbavení svobody

Český právní řád: čl. 36 odst. 1, čl. 8 Listiny základních práv a svobod

§ 13, § 31a zákona č. 82/1998, o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

§ 354, § 357 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

§ 47 odst. 2, § 100, § 123, § 140 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Významnost: 2

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel, peruánský občan pobývajícím v Curychu, dne 6. ledna 1995 pod vlivem alkoholu a kokainu 49 krát bodl svou manželku a odřízl jí hlavu, kterou následně vyhodil z okna na ulici. V souvislosti s předmětným jednáním byl stěžovatel obžalován z vraždy. Státní zastupitelství nechalo vyhotovit psychiatrický posudek týkající se jeho duševního stavu. Závěry posudku z října 1995 poukázaly na to, že stěžovatel trpěl po několik let chronickou paranoidní schizofrenií a užíval omamné látky. Psychiatr tak dospěl k závěru, že stěžovatel nebyl v době činu za své jednání odpovědný, a současně z důvodu vážného ohrožení veřejné bezpečnosti doporučil stěžovatelovo umístění do detence. V květnu 1996 Okresní soud v Curychu rozhodl, že stěžovatel svou manželku zabil, v momentě aktu byl ale plně neodpovědný, a nařídil stěžovatelovo umístění do detence ve smyslu § 43 trestního zákoníku (§ 7-12). Detence byla vykonávána ve vězeňském zařízení v Regensdorfu. Stěžovatel se přitom opakovaně pokoušel dané ochranné opatření zrušit. V roce 2001 byl na žádost stěžovatele opětovně posouzen jeho psychický stav. Výsledkem posouzení byl nový psychiatrický posudek, ve kterém odborníci konstatovali, že stěžovatelův stav se příliš nezměnil a nic nepoukazuje na možnost úpravy ochranného opatření nebo na podmíněčné propuštění. V průběhu let 2002 a 2003 zamítl Úřad pro soudní výkon (Justizvollzug des Kantons Zürich) tři další stěžovatelovy žádosti o podmíněné propuštění. V březnu 2004 vydala Psychiatrická a psychologická služba Úřadu pro soudní výkon výroční zprávu o terapii, kde potvrdila závěry psychiatrického posudku z roku 2001 (§ 13-18). V červnu 2004 byla opětovně zamítnuta stěžovatelova žádost o podmíněčné propuštění. Rozhodnutí bylo založeno na zprávě vedení vězeňského zařízení, výroční zprávě o léčbě z března 2004 a

psychiatrickém posudku z roku 2001. Proti tomuto rozhodnutí se stěžovatel odvolal, poukazujíc na potřebu vyhotovení nového, objektivního posudku, jeho odvolání však bylo zamítnuto. Stěžovatel následně podal žalobu se žádostí o nový psychiatrický posudek a o bezplatnou právní pomoc Správnímu soudu v Curychu. Správní soud podanou žalobu rozhodnutím z ledna 2005 stížnost zamítl a uvedl, že za okolností daného případu je stále platný posudek z roku 2001. Následné stěžovatelovo odvolání k Spolkovému soudu bylo rovněž neúspěšné (§ 19–24). V souladu s novým ustanovením § 62d švýcarského trestního zákoníku (účinným od 1. ledna 2007) nařídil Okresní soud v Curychu v září 2007 vypracování nového psychiatrického posudku. V dubnu 2008 dospěl soudem jmenovaný znalec k závěru, že stěžovatel byl v době spáchání trestného činu v „psychotickém stavu“ („état de nécessité psychotique“), avšak nebylo možné identifikovat znaky onemocnění schizofrenní povahy. Znalec vyloučil, na rozdíl od předchozích posudků z let 1995 a 2001, že by stěžovatel mohl trpět paranoidní nebo schizofrenní poruchou osobnosti. V březnu 2009 Migrační úřad pro kanton Curych odmítl stěžovateli prodloužit povolení k pobytu a nařídil jeho vyhoštění. V červenci 2009 Úřad pro soudní výkon zohlednil nový psychiatrický posudek a stěžovatele podmíněčně propustil se zkušební dobou na 5 let. Po propuštění byl stěžovatel okamžitě vyhoštěn do Peru, kde pobývá doposud. Stěžovatel rozporoval (a stále rozporuje) platnost znaleckých posudků z let 1995 a 2001 neboť popírá, že by trpěl paranoidní schizofrenií – svou manželku zabil v záchvatu hněvu a pod vlivem alkoholu a kokainu (§ 25 – 30).

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy z důvodu místa výkonu detence
2. Soud dovozuje (...), že mu přináleží zjistit, zda stěžovatel namítal před vnitrostátními orgány okolnosti týkající se podmínek výkonu detence a zda využil řízení dostupná ve vnitrostátním právu a postupoval podle jeho pravidel (Gäfen proti Německu, č. 22978/05, rozsudek velkého senátu ze dne 1. června 2010, § 142; Merger et Cros proti Francii, č. 68864/01, rozsudek ze dne 11. března 2004; Elçi a ostatní proti Turecku, č. 23145/93 a 25091/94, rozsudek ze dne 13. listopadu 2003, §§ 604 a 605; Cardot proti Francii, č. 11069/84, rozsudek ze dne 19. března 1991, § 34).
3. S ohledem na okolnosti případu Soud uvádí, že stěžovatel před správním soudem požadoval nařízení vypracování nového psychiatrického posudku a provedení kontradiktorního řízení (...). V odvolání k Spolkovému soudu pak převzal většinu již uvedených námitek, k nimž přidal otázku právní pomoci (...).
4. Z toho Soud dovozuje, že stěžovatel nevznesl námitky týkající se podmínek výkonu detence a tudíž si na ně před vnitrostátními orgány nikdy nestěžoval. Skutečnost, že v průběhu svého vysvětlení stěžovatel uvedl některé argumenty, týkající se posouzení jeho situace vnitrostátními orgány, nemůže být dle Soudu považována za dostatečně určitou pro její označení za námitku přednesenou ve své podstatě.
5. Tyto skutečnosti Soudu stačí k závěru, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní prostředky nápravy a že námitka musí být při použití článku 35 odst. 1 a 4 Úmluvy zamítnuta jako nepřijatelná.
6. K tvrzenému porušení článků 5 a 13 Úmluvy
7. Stěžovatel rozporuje okolnosti, za jakých orgány v roce 2004 zamítly jeho propuštění na svobodu. Stěžuje se zejména na odmítnutí nařízení nového psychiatrického posudku v situaci, kdy byl poslední posudek vypracován v roce 2001. Zdůrazňuje také, že soudy odmítly nařídít jednání, v průběhu kterého by mohl ústně prezentovat své připomínky a klást dotazy autorům psychiatrického posudku z roku 2001. Dovolává se článku 5 odst. 4 a článku 13 Úmluvy (...).
8. K přijatelnosti
9. Soud konstatuje, že článek 5 odst. 4 Úmluvy je ve vztahu k článku 13 Úmluvy lex specialis (De Jong, Baljet et Van den Brink proti Nizozemsku, č. 8805/79, 8806/79, 9242/81, rozsudek ze dne 22. května 1984, § 60). Jeví se mu tak vhodnější posuzovat stížnost pouze ve vztahu k článku 5

odst. 1 a 4 Úmluvy, jak bylo mimochodem komunikováno i vládě žalovaného státu.

10. K právnímu posouzení
11. Hodnocení Soudu
12. Soud se domnívá, že stížnost je vhodné posuzovat v první řadě ve vztahu k článku 5 odst. 4 Úmluvy.
13. a) K porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy
14. Soud předně uvádí, že stížnost je možné rozdělit na dvě samostatné větve: první se týká odmítnutí nařídit nové psychiatrické posouzení před zamítnutím žádosti o propuštění, předmětem další je pak odmítnutí provést ústní jednání před Správním soudem v Curychu, v průběhu kterého by stěžovatel mohl ústně prezentovat své připomínky a klást dotazy autorům psychiatrického posudku z roku 2001. Soud se domnívá, že každá z námitek musí být předmětem samostatného posouzení.
15. i) K odmítnutí nařízení nového psychiatrického posouzení

(a) Připomenutí obecných zásad

59. Co se týče zbavení svobody osob s psychickými poruchami, jedinec nemůže být považován za „duševně nemocného“ a zbaven svobody, pokud nejsou splněny alespoň následující tři podmínky: v první řadě musí být spolehlivě prokázáno, že je duševně nemocný; za druhé, duševní porucha musí být takového druhu a stupně, který vyžaduje nucenou detenci; za třetí, oprávněnost pokračujícího výkonu detence je závislá na trvání dané poruchy (viz kromě jiného Winterwerp proti Nizozemsku, č. 6301/73, rozsudek ze dne 27. listopadu 1981, § 39; Varbanov proti Bulharsku, č. 31365/96, rozsudek ze dne 5. října 2000, § 45; Chtoukatourov proti Rusku, č. 44009/05, rozsudek ze dne 27. března 2008, § 114). V tomto ohledu nemůže být zbavení svobody osoby považované za duševně nemocnou shledáno v souladu s článkem 5 Úmluvy, bylo-li o něm rozhodnuto bez vyžádání posudku odborného lékaře. Žádný jiný postup nenaplnuje požadavky ochrany proti svévoli (Filip proti Rumunsku, č. 41124/02, rozsudek ze dne 14. prosince 2006, § 57; Cristian Teodorescu proti Rumunsku, č. 22883/05, rozsudek ze dne 19. června 2012, § 67). Co se týče kvalifikace odborného lékaře, Soud obecně považuje vnitrostátní orgány za lépe postavené pro její posouzení (viz, mutadis mutandis, Sabeva proti Bulharsku, č. 44290/07, rozsudek ze dne 10. června 2010, § 58; Witek proti Polsku, č. 13453/07, rozsudek ze dne 21. prosince 2010; Biziuk proti Polsku (č. 2), č. 24580/06, rozsudek ze dne 17. ledna 2012, § 47), současně však již uvedl, že v určitých zvláštních případech a zejména v případě, že osoba zbavená osobní svobody v minulosti psychické problémy neměla, je nevyhnutné, aby posouzení provedl psychiatr (Luberti proti Itálii, č. 9019/80, rozsudek ze dne 23. února 1984, § 29; C. B. proti Rumunsku, č. 21207/03, rozsudek ze dne 20. dubna 2010, § 56; Ťupa proti České republice, č. 39822/07, rozsudek ze dne 26. května 2011, § 47).
60. Navíc, znalecký posudek musí být dostatečně aktuální tak, aby umožnil odpovědným orgánům posoudit klinický stav dotčené osoby v době, kdy je žádost o propuštění posuzována. Ve věci Herz proti Německu (č. 44672/98, rozsudek ze dne 12. června 2003, § 50) kupříkladu Soud označil psychiatrický posudek starý jeden a půl roku sám o sobě pro odůvodnění opatření spočívajícího ve zbavení svobody za nedostačující (viz také, mutadis mutandis, Magalhaes Pereira proti Portugalsku, č. 44872/98, rozsudek ze dne 26. února 2002, § 49; H. W. proti Německu, č. 17167/11, rozsudek ze dne 19. září 2013, § 114).

(b) Použití výše uvedených zásad na projednávanou věc

61. Soud konstatuje, že rozhodnutí o neumožnění podmíněného propuštění stěžovatele bylo přijato Úřadem pro soudní výkon zejména v návaznosti na zprávu o léčbě z března 2004. Tato zpráva byla zpracována dvěma psychology z Psychiatrické a psychologické služby Úřadu pro soudní výkon pro kanton Curych, z nichž jeden sledoval stěžovatele v průběhu výkonu detence. Podle obou psychologů zůstaly závěry externího psychiatrického posudku z roku 2001, které

potvrzovaly diagnózu obsaženou v posudku z roku 1995, nadále aktuální. Psychologové zejména konstatovali, že stěžovatel vytrvale popíral svou nemoc a odmítal léčbu neuroleptiky, jež mu byla předepsána.

62. Soud se nemá důvod domnívat, že psychiatrické posudky vypracované v letech 2001 a 1995, diagnostikující stěžovateli onemocnění paranoidní schizofrenie, byly svévolné nebo že postrádaly vědeckou důslednost. Je pravdou, že třetí posudek, zpracovaný 28. dubna 2008, vedl k citelně odlišným závěrům a vyloučil, že by stěžovatel trpěl paranoidní schizofrenií. V daném případě se však jedná o problém hodnocení odborné kvality různých psychiatrických posudků, které náleží v první řadě posouzení vnitrostátního soudce (Herz, cit. výše, § 51; Wassink proti Nizozemsku, č. 12535/86, rozsudek ze dne 27. září 1990, § 25; Varbanov proti Bulharsku, cit. výše, § 48) a pro které disponuje vnitrostátní soudce jistým prostorem pro uvážení (Graf proti Německu, č. 53783/09, rozhodnutí ze dne 18. října 2011). Soud tedy nemůže vytýkat vnitrostátním orgánům, zpětně a pouze na základě tohoto jediného nového posudku, že nezpochybnily odborné kvality závěrů z dvou předchozích shodných posudků.
63. Za daných okolností Soud konstatuje, že zpráva o léčbě neodpovídala nezávislému znaleckému posudku. Respektive, jak již měl Soud příležitost zdůraznit, žádné zbavení svobody osoby považované za duševně nemocnou nemůže být v souladu s článkem 5 Úmluvy, bylo-li o něm rozhodnuto bez vyžádání dostatečně aktuálního názoru odborného lékaře (viz § 59 a 60 uvedené výše). V projednávaném případě se psychiatrický posudek, na němž byla založena zpráva ze dne 23. března 2004 a na který se odvolávala rozhodnutí Úřadu pro soudní výkon ze dne 24. června 2004 a Správního soudu ze dne 19. ledna 2004, datoval 3 roky a 17 dnů a 3 roky 7 měsíců a 12 dnů zpět (postupně ve vztahu k předmětným rozhodnutím).
64. V nedáveném případě Soud akceptoval ponechání osoby v zadržovací detenci, i když se lékařský posudek, na němž bylo rozhodnutí založeno, datoval 6 let zpět (Dörr proti Německu, č. 2894/08, rozhodnutí ze dne 22. ledna 2013), a to v situaci, kdy byla porucha odhalená posudkem potvrzena psychologem ze zařízení, v němž byla osoba ve výkonu detence. Projednávaný případ se ale podobá spíše věci H. W., cit. výše, ve které Soud konstatoval porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy. Je pravdou, že ve věci H. W. měl poslední lékařský posudek více než 12 let, zatímco ve stěžovatelově případě měl znalecký posudek méně než 4 roky. Stejně jako ve věci H. W. bylo však odmítnutí stěžovatele podřídit se předepsané léčbě způsobeno narušením důvěry vůči personálu zařízení, ve kterém byl umístěn, a blokem, který na něj navazoval. Za daných podmínek a s cílem mít co možná nejpřesnější informace o duševním stavu stěžovatele v momentě jeho žádosti o podmíněčné propuštění se měl Úřad pro soudní výkon a kantonální soudce přinejmenším pokusit získat třetí lékařské stanovisko.
65. S ohledem na výše uvedené Soud konstatuje, že vnitrostátní orgány neměly svá rozhodnutí zakládat na zprávě o léčbě z roku 2004 a že orgány tak nedisponovaly dostatečnými podklady pro rozhodnutí, zda byly naplněny podmínky pro podmíněčné propuštění.
66. Soud proto uzavřel, že článek 5 odst. 4 Úmluvy byl ve vztahu k odmítnutí nařízení nového psychiatrického posudku stěžovatele porušen. ii. K odmítnutí provedení ústního jednání před správním soudem

(a) Připomenutí obecných zásad

67. Soud připomíná, že článek 5 odst. 4 Úmluvy přiznává osobám zbaveným osobní svobody právo podat návrh na zahájení řízení, ve kterém by byly prozkoumány hmotně právní a procesní požadavky nezbytné pro naplnění „zákonosti“ zbavení svobody ve smyslu Úmluvy. Koncept „zákonosti“ musí mít stejný význam ve vztahu k odst. 4 článku 5 Úmluvy jako ve vztahu k odst. 1 v tom smyslu, že osoba zbavená osobní svobody má právo na kontrolu „zákonosti“ nejenom z hlediska vnitrostátního práva, ale také z hlediska Úmluvy, zásad, které chrání, a účelu omezení, které umožňuje článek 5 odst. 1. Článek 5 odst. 4 Úmluvy nezaručuje právo na soudní přezkum v takovém rozsahu, aby příslušnému soudu umožnil nahradit ve všech

aspektech případu, včetně otázek týkajících se výhradě účelnosti, uvážení orgánu, jež rozhodnutí vydal. Přezkum by ale měl mít alespoň takový rozsah, aby dopadal na každou okolnost, jež je nevyhnutná pro „zákonost“ detence osoby ve smyslu odst. 1 (Stanev proti Bulharsku, č. 36760/06, rozsudek velkého senátu ze dne 17. ledna 2012, § 171).

68. Duševně nemocný umístěný do detence na delší nebo neurčitou dobu v psychiatrickém zařízení tak má v případě absence pravidelné a automatické soudní kontroly v zásadě minimálně právo podat v rozumných intervalech k soudu návrh na přezkum „zákonosti“ jeho detence ve smyslu Úmluvy (Winterwerp, cit. výše, § 55; Luberti proti Itálii, cit. výše, § 31; Rakevich proti Rusku, č. 58973/00, rozsudek ze dne 28. října 2003, § 43 a následující). Jinak tomu není ani v případě, kdy byla detence původně schválena soudní mocí (X proti Spojenému království, č. 7215/75, rozsudek ze dne 5. listopadu 1981, § 52).
69. Navíc, i když řízení ve smyslu článku 5 odst. 4 Úmluvy nemusí poskytovat stejné záruky, jaké garantuje řízení ve smyslu článku 6 Úmluvy pro civilní nebo trestní řízení (A. a ostatní proti Spojenému království, č. 3455/05, rozsudek velkého senátu ze dne 19. února 2009, § 203), musí mít soudní charakter a poskytovat jednotlivci možnost zpochybnit opatření přizpůsobená povaze zbavení svobody, která rozporuje (Winterwerp, cit. výše, § 57; Bouamar proti Belgii, č. 9106/80, rozsudek ze dne 29. února 1988, § 57 a 60; Włoch proti Polsku, č. 27785/95, rozsudek ze dne 19. října 2000, § 125; Reinprecht proti Rakousku, č. 67175/01, rozsudek ze dne 15. listopadu 2005, § 31; Allen proti Spojenému království, č. 18837/06, rozsudek ze dne 30. března 2010, § 40 – 48). Pro určení, zda řízení poskytuje dostatečné záruky, je potřeba zohlednit specifické okolnosti, ve kterých se odehrává (Winterwerp, cit. výše, § 57; Herz, cit. výše, § 64).
70. Osoba zbavená osobní svobody musí mít zejména přístup k soudu a možnost být slyšena za účelem umožnění určité formy reprezentace (Winterwerp, cit. výše, § 60; Megyeri proti Německu, č. 13770/88, rozsudek ze dne 12. května 1992; Stanev, cit. výše, § 171). Řízení musí být kontradiktorní a musí respektovat „rovnost zbraní“ mezi stranami (Sanchez-Reisse proti Švýcarsku, č. 9862/82, rozsudek ze dne 21. října 1986, § 56; Toth proti Rakousku, č. 11894/85, rozsudek ze dne 12. prosince 1991, § 47; Schöps proti Německu, č. 25116/94, rozsudek ze dne 13. února 2011, § 44; Reinprecht, cit. výše, § 31). (...)

(b) Použití výše uvedených zásad na projednávanou věc

71. Soud uvádí, že stěžovatel ve svém návrhu adresovaném Správnímu soudu žádal v případě nenařízení nového znaleckého posouzení o provedení jednání. Při této příležitosti se výslovně dovolával článku 5 odst. 4 a článku 6 odst. 1 Úmluvy (...). Po posouzení byla jeho žádost zamítnuta s odůvodněním, že psychiatrický posudek z roku 2001 byl dostatečně podrobný a že závěry tohoto posudku byly potvrzeny zprávou o léčbě z roku 2004. Navíc, stěžovatel již před soudem neúspěšně zpochybňoval odbornou platnost diagnózy z let 1995 a 2001, přičemž od té doby se neobjevila žádná nová skutečnost (...). Spolkový soud se domníval, že kantonálnímu soudu nebyla předložena žádná formální žádost o provedení jednání.
72. Soud nepovažuje za nezbytné zkoumat, zda lze skutečnost, že stěžovatel žádal v případě nenařízení nového znaleckého posudku o provedení jednání před kantonálním soudem, považovat za formální žádost, či nikoliv.
73. Stěžovatel byl již vyslechnut Úřadem pro soudní výkon, což byl orgán pověřený ohodnocením jeho nebezpečnosti. Soud připomíná, že článek 5 odst. 4 nezaručuje právo na soudní přezkum v takovém rozsahu, aby příslušnému soudu umožnil nahradit ve všech aspektech případu, včetně otázek týkajících se výhradě účelnosti, uvážení orgánu, jež rozhodnutí vydal (Stanev, cit. výše, § 171).
74. Soud však poznamenává, že Správní soud v Curychu neměl znalecký posudek k dispozici, stejně jako Parole Board v případě Waite proti Spojenému království (č. 53236/99, rozsudek ze dne 10. prosince 2002). Své rozhodnutí založil na zprávě o léčbě z roku 2004, odkazující na

psychiatrický posudek z roku 2001, který již Soud označil pro účely hodnocení osobnosti a stupně vypěstlosti stěžovatele a pro následné ověření, zda rozhodnutí Úřadu pro soudní výkon nebylo svévolné, za neaktuální (viz výše § 64).

75. Za daných podmínek se Soud domnívá, že Správní soud v Curychu se nemohl bez provedení jednání za účelem osobního vylischnutí stěžovatele obejit.
76. S ohledem na výše uvedené Soud uzavřel, že článek 5 odst. 4 Úmluvy byl z důvodu absence jednání před Správním soudem v Curychu porušen.
77. b) K porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy
78. Soud se s ohledem na závěry, k nimž dospěl při přezkumu stížnosti na poli článku 5 odst. 4 Úmluvy, domnívá, že mu nepřisluší posuzovat zbytek stížnosti ve světle článku 5 odst. 1 Úmluvy (Herczegfalvy proti Rakousku, č. 10533/83, rozsudek ze dne 24. září 1992).

III. K dalším tvrzeným porušením článku 5 odst. 4 Úmluvy

78. Stěžovatel nakonec namítal, že mu nebyla v průběhu řízení přiznána právní pomoc. Dovolává se článku 5 odst. 4 Úmluvy.
79. Ve vztahu ke spornému zamítnutí poskytnutí právní pomoci Soud uvádí, že tato stížnost není zjevně nepřijatelná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy a nenaráží na žádný jiný důvod nepřijatelnosti. Soud tak shledává danou námitku přijatelnou.
80. S ohledem na závěry, k nimž Soud dospěl ve vztahu k odmítnutí vedení jednání, se však domnívá, že ani u této námitky není přezkum na místě.
81. Ohledně námitky týkající se nepřiměřené délky řízení Soud uvádí, že ji stěžovatel ani částečně nezmínil před vnitrostátními soudy. Soud z toho dovozuje, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní prostředky nápravy.
82. Vzhledem k výše uvedenému Soud dospěl k závěru, že námitky musí být při použití článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy zamítnuty.
83. K použití článku 41 Úmluvy
84. Újma
85. - 84. Stěžovatel požadoval náhradu majetkové újmy ve výši 648 000 švýcarských franků (CHF). Tato suma odpovídala ušlému zisku 8000 až 10 000 CHF měsíčně, což je suma, kterou by vydělal, kdyby nadále pracoval v dovozu a vývozu. Stěžovatel požadoval rovněž sumu 438 000 CHF z titulu nemajetkové újmy, za dobu zbavení svobody v délce 6 let, tedy 200 CHF za každý den.
86. - 86. Soud neshledal, že by byla mezi požadovanou majetkovou újmou a konstatovaným porušením příčinná souvislost. Co se týče nemajetkové újmy, Soud se ve světle všech okolností případu domnívá, že konstatování porušení je za újmu způsobenou výkonem detence - za absence aktuálního psychiatrického posudku a nařízení jednání správním soudem v Curychu - dostatečným odškodněním.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud

1. Jednomyslně prohlašuje za přijatelné námitky týkající se porušení článku 5 odst. 1 a 4 Úmluvy, z důvodu odmítnutí vnitrostátních soudů nařít nový psychiatrický posudek, provést kontradiktorní jednání a přiznat stěžovateli právní pomoc, a odmítá stížnost ve zbytku;
2. Rozhoduje poměrem hlasů čtyř ke třem, že došlo k porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy z důvodu odmítnutí vnitrostátních soudů nařít nový psychiatrický posudek a provést kontradiktorní jednání;
3. Rozhoduje poměrem hlasů čtyř ke třem, že se nebude samostatně zabývat námitkami na porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy plynoucího z odmítnutí přiznat stěžovateli právní pomoc;
4. Jednomyslně rozhoduje, že mu nenáleží zkoumat, zda byl porušen článek 5 odst. 1 Úmluvy;

5. Rozhoduje poměrem hlasů čtyř ke třem, že rozhodnutí o porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy je za utrpenou nemajetnou újmu dostatečným spravedlivým zadostiučiněním samo o sobě;
6. Rozhoduje poměrem hlasů čtyř proti třem,
7. a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle čl. 44 odst. 2 Úmluvy, částku 6000 € (šest tisíc eur), a případnou částku daně, kterou může být stěžovatel povinen zaplatit, jako náhradu nákladů řízení, jež se převede na švýcarské franky podle kursu platného ke dni zaplacení,
8. b) že od uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body.
9. Jednomyslně zamítá návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění ve zbytku.

Souhlasné stanovisko soudce Sajó

Soudce Sajó poukázal na to, že závěr Soudu o porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy je plně v souladu s Úmluvou OSN o osobách se zdravotním postižením. Ta přináší koncepční změnu, dle které již osoby se zdravotním postižením nejsou pouze příjemci pomoci, ale jsou držiteli práv. V tomto ohledu musí být posuzován i projednávaný případ, ve kterém stěžovatel nebyl odsouzen, ale byl zbaven svobody v souladu s článkem 5 odst. 1 písm. e) Úmluvy. To případ odlišuje od rozsudku Dörr proti Německu, cit. výše, kde byl stěžovatel odsouzen a umístěn do zabezpečovací detence (Sicherungsverwahrung).

Nesouhlasné stanovisko soudkyně Keller, ke kterému se připojil soudce Popović

Soudkyně Keller, se s podporou soudce Popoviće neztotožnila se závěrem o porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy. Dle jejího názoru většina zavedla při přezkumu na poli článku 5 odst. 4 Úmluvy nový standard, který není v souladu s aktuální judikaturou, tak jak plyne z rozsudku Dörr, cit. výše. V první řadě se soudkyně Keller vyjádřila k odmítnutí provedení nového jednání před správním soudem. Zdůraznila, že v daném případě stěžovatel požádal o provedení nového jednání pouze 8 měsíců po tom, co byl vyslechnut bez toho, aby uvedl nové skutečnosti. Zdůraznila rovněž, že nelze opomenout, že stěžovatel brutálně zavraždil svou manželku. S ohledem na okolnosti případu nic nenavzdává tomu, že by bylo rozhodnutí vnitrostátních orgánů svévolné. I když ke stejnému závěru dospěla i většina, zdá se, že se přece jenom v konečném odůvodnění nechala vést pozdějšími skutečnostmi (§ 15 rozhodnutí, tj. výsledky nového psychiatrického posouzení). Ve vztahu k odmítnutí provedení nového znaleckého posouzení soudkyně Keller uvedla, že Soud neměl vycházet primárně z rozhodnutí ve věci Magalhaes Pereira, cit. výše, neboť rozhodujícím prvkem byla v tomto případě skutečnost, že doba, která uplynula od žádosti stěžovatele o nový posudek do jeho samotné realizace, byla v rozporu s vnitrostátním právem. Místo toho měl Soud odkázat na výše citované rozhodnutí Dörr, ve kterém stěžovatel namítal, že vnitrostátní orgány nepožádali o vypracování nového externího posudku, i když poslední zpráva měla více než 6 let. Soud tuto žádost zamítl pro zjevnou nepřijatelnost, přičemž odůvodnění z případu Dörr bylo možné aplikovat i ve stávajícím případě. Nesouhlasné stanovisko soudce Lorenzena

Nesouhlasné stanovisko připojil i soudce Lorenzen, přičemž odkázal na důvody v stanovisku soudkyně Keller, se kterými se ve velké míře ztotožňuje.

(zpracovali Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., Mgr. Bc. Alžběta Kondelová)